

Diarienummer: KS-2024/759

Handläggare: Allar Piirsoo, Allmänutredare

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Revidering av allmänna lokala ordningsföreskrifter i Knivsta kommun under §§ 14 och 16

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslaget på revidering av allmänna lokala ordningsföreskrifter för Knivsta kommun enligt tjänsteutlåtande daterat 2024-12-13.

Sammanfattning av ärendet

Enligt ordningslagen (1993:1617) 3 kap. 8 § kan kommunen meddela lokala föreskrifter i syfte att upprätthålla ordningen på offentlig plats. Knivsta kommuns allmänna ordningsföreskrifter antogs första gången 2009. Det behövs en förändring på grund av ordningsstörningar koppling till användning av lustgas. Ärendet föreslår att utöka *§ 16 förtäring av alkohol i allmänna lokala ordningsföreskrifter i Knivsta kommun* att även innefatta användning av lustgas. Därtill är det en nödvändighet att ändra texten under 14 § gällande hundbadplatser.

Rättslig utredning

Lagstöd

Ordningslagen (1993:1617) 3 kap. 8 § ger kommuner möjlighet att meddela lokala föreskrifter i syfte att upprätthålla ordningen på offentlig plats.

Enligt 13 § i ordningslagen om kommunen antar, ändrar eller upphäver föreskrifter som avses i 1 kap. 2 § andra stycket eller i 8 eller 9 § eller 10 § första stycket andra meningen i detta kapitel skall omedelbart anmälas till länsstyrelsen.

Interna styrdokument

De allmänna lokala ordningsföreskrifterna i Knivsta kommun antogs av fullmäktige den 19 november 2009 och har därefter reviderats 2010, 2016, 2019, 2020 och 2021.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter är antagna av fullmäktige, således måste revideringar antas av fullmäktige.

Övrig utredning

§ 16

Lustgas är inte narkotikaklassat och därför i dag helt lagligt att sälja och använda. Men på grund av att det är hälsofarligt finns det en vilja att reglera användandet.

Regeringen har tillsatt en utredning SOU 2024:23 – En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas. I utredningen förslås en ny reglering av lustgas. Den nya lagen och förordningen om lustgas föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. I väntan på den nya lagen har många kommuner sett över hur de med hjälp av ordningsföreskrifter kan komma åt det hälsofarliga användandet.

Det olika förbudet har fått olika respons från länsstyrelserna.

Exempelvis i Västra Götalands län har både Partille och Trollhättan försökt att förbjuda. Partille fokuserade på användandet i sitt ärende medan Trollhättan på försäljningen. Länsstyrelsen godkände Partilles beslut men Trollhättan fick nej.

Motiveringen till de olika besluten är att eftersom icke medicinsk lustgas finns till försäljning utan begränsningar kan man inte säga att försäljningen kan vara "ordningsstörande".

I Partille kommuns ändring till ordningsföreskrifter var man tydlig med att förbudet gällde brukande av "lustgas i berusningssyfte", dels med den geografiska avgränsningen: "förbuden gäller på offentlig plats eller på plats som jämställts med offentlig plats inom nämnda områden." Nedan finns hela tillägget i ordningsföreskrifter för Partille kommun.

Även Jönköping kommun beslutade 2024-12-10 att förbjuda användning av lustgas på offentliga platser med att ändra de lokala föreskrifterna. Detta gjordes efter dialog med Polismyndigheten.

§ 14

I allmänna lokala ordningsföreskrifter under 14 § 3. står det att hundar inte får vistas vid badplatser som jämställs med offentlig plats under tiden 1 maj – 30 september, förutom vid uppmärkt angiven plats för hundbad vid

- i. Pepparkaksudden,
- ii. Margaretaviken,
- iii. Kungshamn-Morga

Kungshamn-Morga är naturreservat som ägs och förvaltas av Stiftelse friherre Carl Cederströms minne. Det är Länsstyrelsen som beslutar om ordningsföreskrifter för Kungshamn-Morga. Därmed har Knivsta kommun ingen möjlighet att besluta om regler som ska gälla vid naturreservatet Kungshamn-Morga.

Enligt Länsstyrelsens föreskrifter är det förbjudet att medföra lös hund i naturreservatet. Det innebär att inte heller Länsstyrelsen anger Kungshamn-Morga som hundbadplats.

Därmed bör Kungshamn-Morga tas bort från § 14 i allmänna lokala ordningsföreskrifter som angiven plats för hundbad.

Föreslagna ändringar

§ 16

Nuvarande lydelse

Förtäring av alkohol

16 § Spritdrycker, vin och andra alkoholdrycker över 2,25 volymprocent får inte förtäras på offentlig eller därmed likställd plats, annat än i samband med tillåten utskänkning, inom de områden som beskrivs i kartbilaga B.

Föreslagen lydelse

Förtäring av alkohol och bruk av lustgas

16 § Spritdrycker, vin och andra alkoholdrycker över 2,25 volymprocent får inte förtäras på offentlig eller därmed likställd plats, annat än i samband med tillåten utskänkning, inom de områden som beskrivs i kartbilaga B.

På offentlig plats eller på plats som jämställs med offentlig plats inom områden som beskrivs i kartbilaga B, får inte heller lustgas brukas i berusningssyfte.

§ 14

Nuvarande lydelse

14 § Hund får inte vistas på:

1. lekplatser,
2. skolgårdar,
3. badplatser som jämställts med offentlig plats under tiden 1 maj – 30 september, förutom vid uppmärkt angiven plats för hundbad vid
 - i. Pepparkaksudden,
 - ii. Margaretaviken,
 - iii. Kungshamn-Morga.
4. i offentliga lokaler.

Föreslagen lydelse

14 § Hund får inte vistas på:

1. lekplatser,
2. skolgårdar,
3. badplatser som jämställts med offentlig plats under tiden 1 maj – 30 september, förutom vid uppmärkt angiven plats för hundbad vid
 - i. Pepparkaksudden,
 - ii. Margaretaviken,
4. i offentliga lokaler.

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att ändra allmänna lokala ordningsföreskrifter har ingen direkt ekonomisk konsekvens för kommunen. Däremot finns det en del kostnader för samhället vid bruk av lustgastuber. När de slängs felaktigt, kan det orsaka stora problem i avfallshanteringskedjan. Exploderande tuber i förbränningsanläggningar leder till avbrott i produktionen av fjärrvärme och el, vilket i vissa kommuner lett till ekonomiska och arbetsmiljörelaterade utmaningar. Därtill finns det indirekta samhällskostnader kopplade till lustgasanvändning, såsom hälsoeffekter och miljöpåverkan.

Vad beträffar § 14 är det nödvändigt att ta bort Kungshamn-Morga som hundbadplats då Knivsta kommun har ingen rätt att besluta om hur området ska användas, utan det är Länsstyrelsens jurisdiktion.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Konsekvenser om beslutet inte tas

Om beslutet inte tas har kommunen ingen möjlighet att stävja användandet av lustgas och de problem som uppstår i samband med användande av lustgas. I stället får man invänta tills SOU 2024:23 – En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas träder i kraft 2026.

Samlad bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att ändra allmänna lokala ordningsföreskrifter är fördelaktigt för kommunen och dess invånare. Lustgas användning påverka närmiljö och har långsiktiga negativa effekter på miljön. Men framför allt så påverkar det hälsan hos personer som använder lustgas i berusningssyfte. Även om det inte är säkert att förbudet påverkar användandet allmänt, så leder det till mindre exponering för de som inte redan använder lustgas.

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2024-12-13

Beslutet skickas till

Akten
Länsstyrelsen

Åsa Franzén
Chef för kommunledningskontoret

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja Nej

Enligt folkhälsomyndigheten har användning av lustgas som berusningsmedel blivit allt vanligare. Ökningen sker framför allt bland ungdomar och unga vuxna. Sedan 2022 verkar användningen av lustgas i berusningssyfte ha minskat i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. Samtidigt ökar samtalen till Giftinformationscentralen kraftigt rörande lustgas. Frågorna kommer från både allmänheten och sjukvårdspersonal och gäller personer i åldersspannet 15–29 år. Således kan beslutet att ändra allmänna lokala ordningsföreskrifter och förbjuda användning av lustgas på allmänna och offentliga platser ha en positiv effekt på ungdomar i kommunen. Dessutom kommer ungdomar som ännu inte använder exponeras mindre för lustgas i allmänna och offentliga platser.

2. Hur har barns bästa beaktats?

Beslutet fattas framför allt för barn och ungdomars bästa.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument.